וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה תהדוש ולפסול: אמר ר' יוחנן זאת אומרת כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת והא בעא מיניה ריש לקיש מר' יוחנן כלי שרת מהו שיקדשו פסולין לכתחלה ליקרב ואמר ליה אין מקדשין אמר ליה אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל רב עמרם אמר כגון שהחזירו לביסא גרושה, ומקמץ היכי קמיץ אלא כגון שהחזירו לביסא מפופה, וכיון דקמץ ליה עבד ליה גומא כי מהדר, לגויה דמנא קא מהדר ליה מכי מהדר ליה מנח ליה ארפנא דמנא ומניד ליה ונפל ממילא דנעשה כמי שהחזירו הקוף, א"ל רבי ירמיה לר' זירא ולוקמה כגון שהחזירו לכלי המונח על גבי קרקע אלא ש"מ קומצין מכלי שעל גבי קרקע (א"ל) קא נגעת בבעיא דאיבעיא לן דרבא אבימי תני מנחות בי רב חסדא ואבימי בי רב חסדא תני והאמר רב חסדא קולפי טאבי בלעי מאבימי עלה דהא שמעתא בא להכריז רצופין ל' יום, שני וחמישי (ושני) ס' יומי אבימי מסכתא איתעקרא ליה ואתא קמיה דרב חסדא לאדכורי גמריה, ולישלח ליה וליתי לגביה סבר הכי מסתייעא מילתא טפי פגע ביה רב נחמן אמר ליה ביצד קומצין א"ל מכלי זה, אמר ליה וכי קומצין מכלי שעל גבי קרקע א"ל דמגבה ליה בהן, ביצד מקדשין את המנחות אמר ליה נותנה לכלי זה, וכי מקדשין בכלי שעל גבי קרקע א"ל דמגבה ליה כהן, אמר ליה א"כ הוצרכתה ג' כהנים אמר ליה ותהא צריכה י"ג כתמיד, איתביה זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי המוליך והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול ואילו מגביה לא קתני תנא סדר עבודות נקט ולא סדר כהנים, בעו מיניה מרב ששת מהו לקמוץ מכלי שעל גבי קרקע אמר ליה פוק חזי מה עבדין לגאו ארבעה כהנים נכנסין שנים בידם ב' סדרים ושנים בידם שני בזיכין, וארבעה מקדמין לפניהם שנים ליטול שני סדרים וב' ליטול ב' בזיכין

ואילו

וקא פריך כי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה ליקדוש וליפסול. דהא עבד מתן כלי דמה לי כלי שרת זה ומה לי כלי שרת אחר: אלא מדעת. והא לא יהיב ליה להתם אדעתא דליקדיש: שיקדשו פסולין. כגון אם קמץ זר וטתן לכלי מהו שיקדשנו כלי להקטירו: ליפסל. דקדשה האי כלי בקדושה כי יהבינהו אדעתיה לקדושי ולא מצי לאהדוריה תו לתוך השירים דהא (פסול) כזה גמר לכולה עבודה: רב עמרם אמר. אפילו תימא שלא מדעת נמי מקדשין והכא לא קדיש שמחזירין לביסא גרושה שאין מחזירה לתוך אויר הכלי ואין הכלי מקדשו: ביסא. כלי שרת שבו בוללין מנחה: ומקמץ היכי קמיץ. תמיה כשקומץ מכלי זה והלא גרוש הוא וקמילה מתוך הכלי בעינן דכל דבר הבטון כלי אין חשוב כלי אלא תוכו: מפופה. פירש"י שאינה גרושה וכשקומץ, מתוך כלי קומץ באמצעיתו, וכשמחזיר הרי קומץ בגודשת כלי כדמפרש בסמוך: ופריך דהא כי קמץ עבד גומא. וכי מהדר לקומץ בגומא הוה ליה תוך כלי: ומשני כי מהדר ליה לדופניה דמנא. בגדי הכלי אצל גומא החזירו והוי כגודש הכלי ומניד למנא ונפיל קומץ ממילא לגומא כדי שיהא ראוי לקמילה כבן וכיון דממילא נפל למנא נעשה כמי שהחזירו הקוף ולא מקדש ליה כלי ואע"ג דכלי שרת מקדשין שלא מדעת הני מילי כי מהדר ליה איהו ממש אדעתא דלא ליקדוש מקדש ליה (הכא) [ג] לכלי שמחזירו בהן שמונח על גבי קרקע: קומצין. קומץ מכלי שעל גבי קרקע וה"נ (מקדשין) קומץ מהכלי שעל גבי קרקע: דאיבעיא לן. כלומר לחבריא איבעיא לן בעיא, דרב נחמן בעי מאבימי וכדמפרש: קולפי טבי. הכאות טובות בלעתי מאבימי בעמר שהיה כן מנחות אתו: עלה דהא שמעתא. במס' ערכין דתנא חדא שום היתומים ל' יום ותניא אידך ששים ומתרץ לה אבימי בא להכריז רצופין כל ימות השבת מכריז ל' יום: בא להכריז שני וחמישי. מכריז עד ס' יום מיום שמתחיל עד יום שפוסק דהיינו י"ח ימי הכרזה בס' יום ומכריז מי יקנה נכסי יתומים הללו כדי שימכרן ביוקר והיה רב חסדא [ד] (מסבת) בתירה (ומבה) אבימי הלכה רב חסדא תלמיד דאבימי הוה: אבימי מסכתא דמנחות [ג] איעקר ליה. נשתכחה הימנו: ולישלח ליה. לרב חסדא וליתי לגביה: מסייע מילתא. משום יגעתי ומצאתי (מגילה דף ו:): פגע ביה רב נחמן. באבימי: מכלי זה. ראה כלי מונח על גבי קרקע וקאמר כלי זה אם של קודש הוא (זה) ראוי לקמילה: וכיצד מקדשין את הקומץ. לאחר קמילה: הוצרכתה ג' כהנים. שנים להגביה שני כלים אחד שיקמוץ הימנו ואחד [ד] שנותן לתוכו, ושלישי קומץ, וכהן אחד אינו יכול להגביה שני הכלים דאין עבודה בשמאל: כתמיד. י"ג כהנים וכדתנן במסכת יומא בפ"ב (דף כה.): זה הכלל. מתני' היא: סדר עבודות נקט. אותו שבכהן אחד עושה זו אחר זו אבל למניינא דכהנים לא נחית: מה עבדין לגאו. בהיכל: נכנסין. ביום השבת: שני סדרי. של לחם הפנים שתים המערכות של המערכה:

א) ר"א לבכלי ב) צ"ל מנחה או מכה. רש"ך

ואינו

וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה ליקדוש. ואע"פ שהשירים מפסיקין בין קומץ לכלי מין במינו אינו חוצץ: א"ר יוחנן זאת אומרת כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת. והא דפליגי חזקיה ורבי יוחנן לקמן בפרק התודה (דף עח:) [גבי תודה] ששחטה על שמונים חלות וקאמר [נס] רבה דכולי עלמא כלי שרת מקדשין שלא מדעת שאני התם דמתוך שמקדש מדעת מקדש נמי שלא מדעת והא דמשמע בסוף לולב וערבה (סוכה דף נ.) דחזקיה סבר כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת גבי הא דתנן כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת ופריך בגמרא ונייתי במקודשת התם אין כל המים ראוין להתקדש אבל בתודה כיון דראוין לקדש מקדש שלא מדעת ול"ע דכיון דאין שיעור למים הרי כולם ראוין להתקדש ונראה דכיון דשלא בזמנו הוא אע"ג דכלי שרת מקדשין שלא בזמנו כדמסקינן בסוף שתי הלחם (לקמן דף ק) שלא מדעת מיהא אין מקדשין ואע"ג דלילה אין מחוסר זמן [ס]: אין מקדשים ליקרב. הקשה ה"ר פטר דלפי' הקונטרס בזבחים פרק המזבח מקדש (דף פז:) משמע שהשיבו ר' יוחנן דמקדשין לכתחלה ליקרב דקאמר התם בעי מיניה ר"ש בן לקיש מר' יוחנן מהו שיקדשו את הפסולין ופי' שם בקונטרס דלענין פדיון קא בעי דאי מקדש הכלי אין להם פדיון א"ל תמיהא כשם שמזבח וכבש מקדשין את הראוי להם כך כלי שרת מקדשין את הראוי להם ואע"ג דמזבח וכבש איירי לענין דאם עלו לא ירדו איירי מינה רבה לענין פדיון א"ל לכתחלה ליקרב קא מיבעיא לי הא נמי תנינא שקיבלו פסולין וזרקו את דמן מאי לאו קבלו פסולין וזרקו פסולין פי' הא זרקו כשרין אף לכתחלה יעלו האברים אלמא [ע] מקדשי לכתחלה ליקרב ועוד קשה מהא דתנן התם ואלו אם עלו לא ירדו הלן והיוצא והטמא והנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו וכולהו איירי בשנזרק הדם כדמוכח בגמ' דקאמר שלא אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמים לא ירדו נעשו לחמו של מזבח אמר ר' זירא אף אנן נמי תנינא שנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים ומה התם דאם בא לזרוק אינו זורק אמרת אם עלו לא ירדו הכא ס' ומדלא מייתי מכל הני ש"מ דאחר זריקה מיירי ואפ"ה לכתחלה לא יעלו אלמא אין מקדשין לכתחלה ליקרב האברים ומיהו יש לדחות דאכולהו קאי וזרקו [נז] את דמם ועוד קשה דבכמה דוכתי (פסחים דף פז:) אמרינן נטמא הדם לא יזרוק ואם זרק הורצה ולמה לא יזרוק הא כלי שרת מקדשין לכתחלה ליקרב ובפ' שני שעירי (יומא דף סג.) אמרינן נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם ולמה ישפך וכן בדם פסולין ישפך לאמה ובפ' המנחות (לקמן ק:) תנן נטמאו משהוקדשו בכלי אין להם פדיון דמשמע הא מיקרב לא קרב ויש לדחות כל הני בשפירה אחר כך לכלי חול והא דמשמע נמי יש ליישב לפי' הקונטרס דהא דמשמע שהשיב [נח] לו אין מקדשין היינו לפי שחוזר שם לא שקיבלו פסולים א"ג לאו [ח] וזרקו פסולין ועוד קשה לפי' הקונטרס דמדקאמר לכתחלה ליקרב קא מיבעיא ליה משמע שגם רבי יוחנן היה יודע דליקרב קמיבעיא ליה אלא שהיה סבור דמבעיא ליה בדיעבד ולא מיירי כלל לענין פדיון ולפר"ת דמבעיא ליה אם מקדשין הפסולין לענין דאם עלו לא ירדו דאע"ג דאי לאו כלי היה מזבח מקדש השתא דאיכא כלי גרע שמפסיק בין הפסול למזבח ומסיק דלכתחלה ליקרב מיבעיא ליה אם קידשו הקומץ פסול בכלי אם מעליהו דילמא כשם שהמזבח מקדש דלא ירד כך כלי מקדש דיעלה ופריך דהא נמי תנינא שקיבלו פסולים וזרקו דמשמע זרקו דיעבד אבל לכתחלה לא יזרוקו והא דקאמר מאי לאו קיבלו פסולין וזרקו פסולין לאו מלשון פסולין דייק אלא המשנה קא מסיים ופירושא דמתני' כך הוא תדע דהא ר"ש בן לקיש דדחי בפסולין נמי מוקי לה מכלל שלא דקדק רבי יוחנן בפסולין: אמר ליה מכלי זה. למאי דמסיק דמגבה ליה כהן יש לתמוה מאי חידוש השיבו מכלי זה ושמא השמיענו אע"פ שלא נמצא כהן שעבודתו [נס] מתכת א"נ של עץ היה כרבי יוסי ברבי יהודה דאמר בפרק החליל (סוכה דף נ:) דעושין כלי שרת של עץ: *) שכן מליט בסלוק בזיכין. הא מילתא דלא כרבי חנינא דאמר לקמן (דף ת.) לא [א"ע] קושיא בלא זו דהיא לא יליף מילתא ממילתא:

*) עיין למפ"ל

מדם

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה כ:

נ"ע

צ"ל רב ספא וכן איתא לקמן

לה ב מיי' שם הל' יט:

לו ג ד מיי' פי"ב מהל' מעשה"ק הלכה יא:

לז ה מיי' פ"ה מהל' תמידין ומוספין ה"ה:

מסורת הש"ס

[לקמן פב. ג.] סוטה ג. סוטה יח

[עי' תוס' כריתות כה: ד"ה קסבר]

גליון הש"ס

גמ' דנעשה כמי שהחזירו הקוף. לקמן דף ק ע"ב:

שיטה מקובצת

וא"ת מה היה סובר אבימי מה היה שואל תחילה כשהשיב לו מכלי זה ר"ל דהיה סובר ששואל אי בעי משיחה לכלי לקדשו והשיב לו מכלי זה דלא בעי משיחה דעבודתו מחנכתו כדאי' בסנהדרין [דף ט"ז ע"ב] א"נ היה סובר ששואל לו אי מצי קומץ בשל עץ ולא בעינן כלי מתכות והשיב לו אפילו מכלי זה דשל עץ היה כרבי יוסי בר יהודה דאמר בפ' החליל דעושין כלי שרת של עץ: טו] את המנחה: טז] ג' כהנים א' שמקדש המנחה וא' שמגביה הכלי וא' שקומץ. הרגמ"ה. ורש"ל הרי"ח ג' כהנים חד להגביה הכלי כשקומצין וחד לקמוץ וחד להגביה הכלי שמקדש הקומץ דהקומץ לא היה יכול [illegible]

כה] מתוך כלי: כו] וכשקומץ מתוך הכלי קומץ באמצעיתו וכשמחזיר הוי קומץ: כז] אצל הגומא מחזירו והוי כגודש הכלי כו' מסילא בגומא כדי שיהא בו' דמסילא נפל בגומא נעשה: כח] ליה אבל הכא לא הס"ד ומהדר ש"מ מדלא משני ליה דמשום הכי לא מקדש ליה דאי כלי כשמחזירו כגון שמונח על גבי קרקע דקומצין מכלי שעל גבי קרקע וה"נ מקדשין קומץ בכלי שעל גבי קרקע הס"ד: כט] שהיה (בידה) [סכה] אותו: ל] ערכין דתני: לא] חסדא משכח התירוץ ומכחו אבימי: לב] דמנחות אייקר ליה: לג] קודש הוא: לד] ואחד שנותן לתוכו הקומץ: לה] וקאמר רב פפא: לו] אלמא כלי שרת מקדשין: לז] קאי וזרקו את דמן: לח] וזרקו פסולין: לט] מתנכתו: מ] קדושה וה"ר נתנאל תירץ דר' חנינא לא יליף מסילוק בזיכין משום דהוא דבר דלא אפשר שהרי אין בו שמן אבל הכא מידי דאפשר הוא הוא איתא דלא הוו יכולין לקמוץ מכלי שע"ג קרקע בבזיכין נמי הוה צריך להגביה השולחן כיון דאפשר להגביה אלא הואי קומצין מכלי שעל גבי קרקע ושאני סילוק דרבי חנינא ברבא. תר"ה:

שיטה מקובצת

א] וכי מהדר ליה לקומץ כו' [illegible] בלולה בשמן אבן במנחת חוטא איירינן דאין בה שמן, תר"ה: ח] מפופה לא גרושה ולא מחוקה שאין הקומץ (עדיף) [מחדיף] עולית. הרגמ"ה: ט] ליה דמהדר ליה ארפנא ותיבות מכי מהדר ליה מנח נמחק: י] ומניד ליה ונפל ממילא כו' אבל אינו רוצה לומר המהדר ליה כשר. דהוי ליה כמו מקדש תנור עבודת הפסול שמקדש קמיצתו של פסול: יא] קרקע ש"מ תיבת אלא נמחק: קומצין מכלי כו' וא"ת הוא בקדוש מנחה איירינן ולא בקמיצה וי"ל לקמן מספקא ליה אי שרין הן קדוש כלי וקמיצה דמסתברא דקדוש כלי דמנחה עדיף ומשום הכי דייק ש"מ קומצין מכלי שע"ג קרקע כי היכא דקא סברת המקדשין דמדלא משני ליה בהחזירה בכלי שעל גבי קרקע והשתא תפשוט ישאין קדוש וקמיצה דאי אין קומצין כ"ש דאין מקדשין וא"כ תקשי ולוקמה כגון שהחזירה לכלי שעל גבי קרקע אבל אי פשטינן הכי לא תקשי תפשוט דאין קומצין דאית לן למימר אע"ג דאין מקדשין מ"מ קומצין. תר"ה: יב] דאבימי תני: יג] וחמישי ששים יומא אבימי מסכת אייקר ליה והשאר נמחק: יד] א"ל דמגבה ליה כהן

הגהות צ"ק (א) כיצד מקדשין את הקומץ: [illegible]